

AROMÂNII ÎN PUBLICISTICA DOBROGEANĂ (I)

În volumul „Dobrogea: Cincizeci de ani de viață românească (1878-1928)”, publicat în 1928 cu prilejul aniversării reanexării provinciei la patria mamă, filologul Emanuil Bucuța, scriind despre istoria presei în acest spațiu, sublinia: „Una din preocupările Dobrogei, poate ca pământ din dreapta Dunării, legat de-a dreptul de peninsula Balcanică e ciudat că iese la iveală de pe acum. E vorba de problema Românilor macedoneni. Încă din 1879 „Steaua Dunărei” publica Statutele Societății de cultură macedo-româno, iar în 1883, printre daniile directorului foi se găsesc și 10 lei pentru școlile din Macedonia. Erau abia niște **semne prevestitoare** ...

Este vorba de fapt de cea mai veche publicație a acestui spațiu „**Steaua Dobrogei**”: „**Foie intereselor locale**” apărută la Tulcea între 22 iunie 1879 - februarie 1891, săptămânală, director semnându-se **Basile Brânișteanu**. Denumirea folosită de Emanuil Bucuța în studiul său, probabil că circula în epocă, în exprimarea orală, prin asocierea cu apariția revistei la Tulcea.

Aceste dovezi scrise există în colecțiile Bibliotecii Academiei Române care a reușit să salveze din prima publicație a Dobrogei, numai cele două numere ce cuprind referințe la macedo-români, semnalate mai sus (nr. 14 din 27 noiembrie 1879 și nr. 10 din 5 septembrie 1883), având astfel la îndemână un reper documentar important și pentru cercetarea fenomenului pe care-l abordăm.

Cercetarea publicațiilor care au continuat să apară în Dobrogea, din punct de vedere al prezenței macedo-românilor atât ca subiect și ca persoane prezente activ în publicistică, dovedește că acel fenomen „ciudat” constatat de Emanuil Bucuța nu a fost un simplu accident. Iar dacă ne referim la publicistica românească în general, putem spune că „semnele prevestitoare” în „Steaua Dobrogei” din 1879 apar destul de târziu datorită condițiilor istorice specifice acestei provincii abia trecută la viața românească. Astfel de semne pot fi căutate mult mai adânc în timp, în documentele scrise, încă de la „prima istorie” aceea a cronicarilor. Iar în domeniul presei putem începe chiar cu prima revistă literară „**Biblioteca românească**”: întocmită în 12 părți, **înăia oară tipărită pentru nația românească** - prin **Zaharia Carcalechi**, ferlegeru de cărți a crăeștii și mai marei tipografii din Buda a Universității **Ungariei**”

Revista a început să apară din anul 1821, lunar, până în 1834. În 1821, în această revistă Zaharia Carcalechi scria despre coloniile aromâne din Austria și Ungaria, oferind spre cunoaștere publicului românesc interesante informații despre unii aromâni, sprijinitori ai culturii: „Și macedo-românii din Pesta n-au fost și nu sunt străini a alerga întru ajutoriu pentru luminarea

românilor ...”

Este vorba în continuare, în text, despre cele trei personalități care s-au dăruit cauzei românismului: **Mitropolitul Andrei Șaguna**, **Alexandru Mocioni**, primul președinte al Partidului național al românilor din Banat și președinte al Astrei și juristul și omul politic **Emanoil Godju** a cărui avere imensă din Budapesta, a revenit, recent, în proprietatea României, după dorințele sale testamentare.

Despre Zaharia Carcalechi, „Acest hornic și răspânditor al cărții românești, știm numai atâta, că era macedo-român de origine și pe la începutul secolului XIX se afla în capitala Ungariei, unde venise din Bressovo (Sârbia)”, afirma istoricul ION LUPAS în „Contribuțiuni la istoria ziaristicii românești ardelenе”, 1926.

Întoarse și sucite oricum am vrea, astfel de întâlniri nu pot fi lăsate numai pe seama hazardului, chiar dacă se petreceau cu multe decenii înainte de asumarea conștientă a unității de neam. Astfel de împletiri ale destinului pot fi căutate însă în misteriosul fenomen al chemării naturale străvechi care le-a nutrit până la materializarea în fapte concrete încât astăzi putem afirma clar că istoria macedo-românilor nu se poate scrie fără implicarea României, iar istoria României nu ar fi obiectivă fără abordarea acestei ramuri a neamului.

*

Revenind la manifestarea fenomenului abordat, în publicistica dobrogeană, ne vom opri în acest studiu asupra principalelor reviste culturale, în ordine cronologică.

În anul 1898 apărea la Constanța prima revistă literară a Dobrogei „Ovidius”. Gesturile cele „dintâi” în primul strat al devenirii culturale românești, în acest spațiu, erau animate de directorul fondator **Petru Vulcan**. Reîmprospătând memoria contemporanilor asupra acestui prim pian al Dobrogei, Constantin Sarry scria în „**Dobrogea Literară**” (nr. 7, iul. 1925) astfel: „Petru Vulcan - răsăd din Pind - a fost ghiocelul sfios și plâpând, care, pătrunzând prin zăpada neștiinței și a nepăsării obștești din Dobrogea, a mijit cel dintâi pe ogorul literaturii românești în această provincie.

Pe străzile și în piețele unui oraș cosmopolit și realist, lovindu-se cu coatele de o lume interlopă de oameni de afaceri, el poetul „nemuritor și rece” încălzit numai de sfințenia idealului, s-a făcut cel dintâi apostolul cultului simțământului frumos, al simțământului rațional!

Biografia și activitatea sa sub toate aspectele, a fost suficient de comentată de intelectualitatea locală, elaborându-se interesante studii, în special despre revista „Ovidiu”. Un aspect mai puțin evidențiat este acela al deschiderii revistei către frații sud-dunăreni, într-o vreme în care, această populație era mai puțin cunoscută în Dobrogea. Spre paginile revistei vor fi atrași tineri creatori aromâni veniți la studii în „Vlahie” precum: Nuși Tulliu, George Murnu, George Ceară, Mia Adam, Marcu Beza. Nuși Tulliu, „marele liric al

aromânilor” cum îl numea Tache Papahagi, este cel mai publicat poet în această revistă, cu 27 de poezii în limba română, încercări ale începutului creator. Intuindu-i talentul Petru Vulcan îl va încuraja astfel încât Nuși Tulliu devenise o persoană cunoscută în acest spațiu, prin intermediul revistei. Din articolul „Serbarea unui triumf”: Un banchet național dat de colonia macedo-română din Constanța în onoarea lui Nuși Tulliu, cităm: „În persoana lui Nuși Tulliu aromânii au sărbătorit triumful aromânismului prin trei banchete consecutive, în marele salon al „Berăriei Regale” din Constanța ... „ ... nicăieri n-ar fi mai nimerit un banchet național decât la Constanța, unde elementul autohton grec este numeros și se silește să prepondereze în acțiunea vieții publice ... și unde românul e străin în țara lui”.

Entuziasmul înfrățirii este evident și prin lista autorităților care au participat la banchet precum și prin discursurile ținute în cinstea invitatului macedo-român. Menționăm astfel câteva nume: Părintele Schimachu, dr. Marinescu Sadoveanu, eminent chirurg și medic primar al spitalului comunal, dr. Tălășescu, medicul portului, Ion Roman, avocatul Ion Bănescu, Vasile Covata, delegatul studenților macedo-români, Constantin Belimace, autorul poeziei „Părinteasca Dimândari” devenită imnul național al aromânilor și alți profesori și funcționari de frunte ai urbei.

Alte contribuții, în paginile revistei „Ovidiu”, prezintă secvențe din trecutul etno-geografic al macedo-românilor prin nuvelele lui Nicolae Bațaria sau Petru Vulcan, pagini de istorie dar și informații curente, cu oameni și fapte în mișcarea de salvare etno-lingvistică a fraților sud-dunăreni. O informare completă asupra acestor aspecte o oferim prin bibliografia completă a acestor articole, din revista „Ovidiu” anexată acestei prezentări.

Abordând domeniul publicistic în Dobrogea trebuie să remarcăm și faptul că Petru Vulcan, cel ce semna „Picurarlu de la Pind” semn al simțirii de baștină, este și inițiatorul primei publicații de tip almanah. În anul 1900, împreună cu un grup de colaboratori elabora primul „**Almanah macedo-român**” subintitulat „**Pentru știința și cultura poporului macedo-român**”, urmat apoi de alte două în 1901 și 1902.

„Almanahul macedo-român” este prima publicație dobrogeană dedicată în întregime macedo-românilor și așezărilor lor din locul de baștină. Inițiatorii primului număr apărut la tipografia „Aurora” din Constanța erau dr. T. Sunda, director-fondator, T.G. Dabo, Petru Vulcan și Nicolae Tacit. Ținta lor a fost „ca Aromânii să aibă un dosar cu actele și faptele săvârșite timp de un an de străduință pe tărâmul chestiei lor naționale ...”

Am semnalat această publicație doar pentru caracterul ei de primat, prezentarea ei mai largă putând constitui obiectul unui alt studiu referitor la revistele aromâne apărute în spațiul românesc.

*

După primul război mondial, prezența aromânilor în publicațiile dobro-

gene va căpăta alte conotații. În urma Tratatului de Pace de la București din 1913, România va include în granițele sale partea din sudul Dobrogei, județele Durostor și Caliacra, unde s-au așezat mulți reprezentanți ai etniei aromânilor fie din Vechiul Regat fie din Peninsula Balcanică. După primul război mondial începe acțiunea de atragere a elementului românesc din Balcani, amenințat cu deznaționalizarea spre a fi colonizat în această provincie.

Pregătirea colonizării și desăvârșirea ei vor constitui subiecte permanente în presa locală cât și în cotidienele naționale. Intelectualitatea românească pregătea conștiința publică pentru acest proces evidențiind în paginile publicațiilor românești trecutul istoric al acestei populații cultura, obiceiurile, trăsăturile morale și pericolul de asimilare la care este supus acest element românesc înglobat în provinciile slave și grecești.

Un reper important în acest sens îl constituie și revista „**Analele Dobrogei**” (1920-1938). Constantin Brătescu, directorul revistei, a cărui activitate legată de Dobrogea, sub toate aspectele, constituie o bună cheazăsie de metodă științifică și dăruire sinceră, referindu-se la colonizările în Dobrogea își exprima astfel punctul de vedere: „Dacă se va atrage admirabilul element negustoresc al fraților Aromâni, risipiți prin toate centrele străine, în tot largul lumii și unde, mai curând sau mai târziu, prin forța împrejurărilor, vor trebui să se deznaționalizeze.

Să nu uităm că din această ramură plină de calități a poporului nostru s-a ridicat un ȘAGUNA și ei au dat atâția eroi și atâția bărbați de cultură străinilor, în special Grecilor, rămânând elemente și forțe pierdute pentru neamul nostru. Cu ei am putea crea în orașele noastre Dobrogene o puternică clasă mijlocie care nu ne poate fi decât de folos”.

Un colaborator consecvent al revistei a fost cunoscutul filolog și folclorist **Pericle Papahagi**, membru corespondent al Academiei Române. Studiile sale etimologice române, care au atras atenția înaltului for academic, au fost publicate și în paginile acestei reviste dobrogene cu cel mai înalt nivel științific și cultural în perioada interbelică. Deoarece ele sunt inedite și nu au mai fost restituite în volumele ce-i adună opera, le-am evidențiat în întregime în bibliografie.

*

Sub direcția lui Pericle Papahagi a apărut la Silistra și prima revistă „științifico-literară **DUNĂREA**”, în perioada martie 1923 - aprilie 1925. Colaboratorii săi erau în majoritate mecedo-români angajați să lucreze în acest colț de țară, în care au optat să trăiască, spre a-i imprima un caracter românesc.

Redăm din „Precuvântare” un fragment care explică alegerea acestei denumiri și scopul apariției.

„Județul Durostor ca aproape întreg Cadrilaterul, pe această pânză, pe acest fluviu își sprijină spatele și orașul cetate, Silistra ce a dominat întreg ter-

itoriul, în toate timpurile, cu nume de **Durostorum**, sub romani, de **Dârstor** sub Mircea cel Bătrân, sau **Silistra** sub Turci ...

În dorința ce o are Silistra de a fi un centru cultural, în sufletul fiecăruia să găsească oglindirea trecutului ce ne-a lăsat atâtea relicve și explicarea situației de azi, ne-am grupat câțiva inși, care neprecupețind nimic, neurmărind nici un interes de ordin material, am pus la cale o acțiune culturală al cărei scop principal să fie editarea unei reviste fără caracter politic ... „

Revista a publicat articole de critică literară, istorie generală și culturală privind Dobrogea, studii de folclor și etnografie dobrogeană, creații literare originale și traduceri. Pe lângă studiile etimologice ale lui Pericle Papahagi se găsesc în paginile revistei și alte materiale referitoare la aromâni, precum și creații ale cunoscuților poeți de expresie aromână: Nuși Tulliu și Em. Papazissu. Au colaborat la această revistă: I. Gibănescu, Gh. Jianu, G. Murgoci, I. Neicu, M. Niazi, Pericle Papahagi, V. Pârvan, G. Profiru, A. Veru, G. Z. Zuca, I. Gibu, Mihai Pinetta.

După „**Analele Dobrogei**” care împlineau 4 ani de la apariție și după „**Limanul**” (Constanța, 1923), „**Dunărea**” era a treia revistă a Dobrogei care aducea câștig la mișcarea culturală atât de necesară în acest colț de țară.

Din păcate ea lipsește din evidențele bibliografice naționale cu toată amploarea pe care au luat-o aceste lucrări în anii comunismului, după cum lipesc, de fapt, toate publicațiile Cadrilaterului apărute între anii 1920-1940. În această perioadă au apărut peste 30 de titluri de ziare care au pregătit și desăvârșit romanizarea, în credința că răsplata dreaptă sosise pentru acest colț de pământ românesc.

Potențialul informațional al acestor publicații trebuia însă ținut „sub tăcere” la fel cum trebuia păstrată tăcerea asupra „vlăhiilor” înglobate în statele slave. De aceea considerăm că rămâne o datorie importantă pentru cercetători să acopere acest imens gol informațional și în acest sens am făcut o prezentare mai largă a revistei dincolo de tematica propusă.

Pentru subiectul pe care-l abordăm în acest studiu, această publicație constituie sursa cea mai consistentă de informații.

Dintre cotidienele Cadrilaterului ne vom opri asupra celui intitulat „**Cuvântul nostru**” deoarece reprezintă prima publicație de acest gen adresată cu precădere coloniștilor macedo-români. Ziarul a apărut la Bazargic în perioada 17 februarie 1928 - 1 februarie 1930, sub direcția unui comitet de redacție. La început avea subtitlul „**Ziar politic național pentru interesele Cadrilaterului**”, apoi, începând cu numărul 84 apare cu subtitlul „**Ziar pentru apărarea intereselor românești în Cadrilater**”.

O atenție deosebită se acordă, deci, problemei romanizării Cadrilaterului, iar în acest context cele mai multe articole tratează problema coloniștilor și a minorităților naționale. Iată câteva extrase din program: „De aceea astăzi mai mult ca oricând se simte nevoia unei publicațiuni pur românești; al cărui prim scop să fie frățirea elementului românesc, desbinat de uneltiri ascunse

și de intriga piolitice de partid ...

„Cuvântul nostru” a luat hotărârea de a strânge într-un singur suflet, puternic și curat, pe românii care voesc să lucreze întins pentru binele patriei

...

De fapt, cea mai mare parte a ziarelor apărute în Dobrogea de sud aveau în subtitlu scopul „pentru apărarea intereselor românești”, „pentru apărarea intereselor naționale” sau pur și simplu „de propagandă națională”.

Preponderența informațiilor referitoare la macedo-români este explicabilă. În acea perioadă ei erau numiți „străjerii românismului” la granița de sud a țării.

În ceea ce privește publicația la care ne-am oprit în această prezentare, ziarul „Cuvântul nostru” o imagine destul de sugestivă despre conținutul acestor articole și despre personalitățile implicate, ne putem forma parcurgând deasemenea descrierile exhaustive publicate în continuare.

Considerăm că numai semnalarea lor constituie un spor informațional necesar și benefic, „un îndreptar” cum spune un cărturar moldav pentru „foste adevăruri viitoare”.

NOTE

„Cuvântul nostru”, „Ovidiu”, „Analele Dobrogei”, „Dunărea”.

ADAM, Mia

Macedo-române Populare din Vlahoclisura/Mia Adam.

În: Ovidiu - An 2, nr. 2 (1 apr 1902), p. 28.

ARANJAREA situației militare a românilor macedoneni.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 109 (7 aug 1929), p. 1.

ARGEȘ, Nicolae

Impresiuni de călătorie prin Durostor/Nicolae Argeș - Localitățile Gramostea și Cociular colonizate cu aromâni.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 53 (21 sept 1928), p.1.

BATZARIA, Nicolae

Blestemul lui Dumnezeu: Din viața românilor macedoneni: (Povestire)/ Nicoleta Batzaria.

În: Ovidiu - An 3, nr.10-11 (1 dec 1903), p. 154-156.

BATZARIA, Nicolae

Când am vrut să facem teatru: Amintiri din vremile apuse/Nicolae Batzaria.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 25 (20 mai 1928), p.1.

BATZARIA, Nicolae

Din povestirile lui Moș Zisu/ Nicolae Batzaria.

În: Ovidiu - An 4, nr. 2 (1 apr1904), p. 28-31.

BATZARIA, Nicolae

Grecul de la Crușova: (Povestire)/ Nicolae Batzaria.

În: Ovidiu An 3, nr. 9 (nov 1903), p. 133-135.

BATZARIA, Nicolae

La Pugunic: Din viața românilor macedoneni/Nicolae Batzaria.

În: Ovidiu - An 3, nr.7 (1 sept 1903), p. 102-104.

BATZARIA, Nicolae

Pan Stanislas de Sawiski: (Povestire)/Nicolae Batzaria.

În: Ovidiu - An 4, nr.1 (mar 1904), p. 8-11.

BATZARIA, Nicolae

Pățania lui Husein-Efendi: (Povestire)/ Nicolae Batzaria.

În: Ovidiu - An 3, nr.12 (1 feb 1904) p. 184-187.

BIBLIOTECA națională din Gopeși (Macedonia).

În: Ovidiu - An 2, nr. 5 (iul 1902), p. 74-75.

BRĂTESCU, C.

Două probleme dobrogene: Colonizare; Toponomie/C. Brătescu - Referiri la necesitatea atragerii elementului macedo-român în Dobrogea.

În: Analele Dobrogei - An 2, (1921), p. 127-139.

BRĂȚIANU, Vintilă

Grija pentru elementul macedo-român - Constatările prim-ministrului Vintilă Brătianu privind colonizarea Cadrilaterului.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 39 (12 iul 1928), p. 2.

CAPIDAN, Theodor

Locurile unde se găsesc Românii/ Theodor Capidan - Orașe din Albania.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 52 (14 sep 1928), p. 1.

CE vor. - Publicația bulgărească „Kurierul” și propaganda împotriva coloniștilor macedo-români din Cadrilater.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 80 (6 ian 1929), p. 1.

CEARĂ, George

Cărvânarii: (Versuri)/George Ceară

În: Ovidiu - An 4, nr. 4 (1 iun 1904), p. 60.

CIOMU, Vanghele

Opera de românizare a Cadrilaterului/ Vanghele Ciomu.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 22 (mar 1928) p. 1.

COLONIȘTII macedo-români la Alba Iulia - Delegație din Cadrilater, în costume naționale la sărbătoarea Unirii.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 98 (20 mai 1929), p. 2.

COLONIȘTII macedoneni cer ocrotire - Articol reprodus din publicația „Lupta”, privind manifestările elementelor bulgare contra populației românești.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 1 (25 nov 1928), p. 1.

D-I N. Papahagi primarul orașului Balcic a demisionat din acest post.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 47 (22 aug 1928), p. 1.

DE CE emigrează aromânii din Macedonia bulgărească?

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 111 (21 aug 1929), p. 2.

DE unde vin comitagii - Organizațiile iredentiste bulgare distrug elementele românești colonizate în Cadrilater.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 80 (6 ian 1929), p. 1.

DIAMANDI, Vasile

Istoria Aminciului: (Mețovei, oraș în Macedonia grecească)/ Vasile Diamandi.

În: Ovidiu - An 4, nr. 6-7 (1 sept 1904), p. 95-96.

FIE bine veniți! - Sosirea cu vaporul „Constanța” a 110 familii de români macedoneni spre a fi colonizați în Dobrogea Nouă.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 77 (19 dec 1928), p. 1.

FRAȘARI - cuib de coloniști macedo-români - Inaugurarea satului din județul Durostor, în 1927.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 109 (7 aug 1929), p. 1.

GOLOGAN, G. I.

Să vie frații/G.I. Gologan - Necesitatea românizării Dobrogei cu populație macedo-română. Articol reprodus din publicația „Ardealul”

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 58 (7 oct 1928), p. 1.

INSPECȚIA d-lui senator V. Băncilă în Macedonia: Corespondență din Salonic - Cercetarea nevoilor culturale și naționale ale populației românești.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 101 (12 ian 1929), p.2.

ION I. C. Brătianu și colonizarea aromânilor în Dobrogea de sud - Articol reprodus după ziarul „Universul”.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 94 (23 apr 1929), p. 1.

IORGA, Nicolae

D-l Nicolae Iorga despre românii macedoneni/Nicolae Iorga - Referiri la colonizarea în Cadrilater.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 81 (14 ian 1929), p. 1.

LAZĂR Duma-inspectorul școalelor române din Macedonia: (Date biografice).

În: Ovidiu - An 4, nr. 4 (iun 1904), p. 49.

MACEDO-românii în Cadrilater.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 43 (2 aug 1929), p. 2.

MIHALACHE, I.

D-l I. Mihalache și colonizările: (în Cadrilater)/I. Mihalache - Articol preluat după cotidianul Curentul, 23 aug 1929.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 112 (28 aug 1928). p. 1

MINISTRUL Agriculturii (I. Mihalache) și coloniștii macedoneni.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 116 (25 sep 1929), p. 1.

„MISTERELE Cadrilaterului”: (cotidian din Bazargic) - Combaterea acuzațiilor aduse Coloniștilor macedo-români privind unele asasinate din zonă.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 43 (2 aug 1928), p. 1.

MURNU, George

Miha: (Baladă)/ George Murnu.

În: Ovidiu - An 3, nr. 2, (1 apr 1903), p. 27-28.

MURNU, George

Xenitorlu: (macedo-română): (Versuri). George Murnu.

În: Ovidiu - An 3, nr. 5, (1 iul 1903), p. 76-77.

PAPAHAGI, Pericle

„A-și face mendrele”: (Explicarea etimologică a expresiei)/ Pericle Papahagi.

În: Analele Dobrogei - An 3, nr. 4 (oct-dec 1922), p. 540-543.

PAPAHAGI, Pericle

Balș Balica: (Studiu etimologic)/ Pericle Papahagi - Raporturi lingvistice dacoromâne-macedoromâne.

În: Dunărea - An 2, 1925, p. 29-32.

PAPAHAGI, Pericle

Bobotează la români/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-8 (dec 1923), p. 95-97.

PAPAHAGI, Pericle

„Căpsala”; Arsa; Pârleandza; Afumata; Aruncu: (Etimologie aromână)/ Pericle Papahagi.

În: Analele Dobrogei - An 4, nr. 1 (ian-mar 1923), p. 68-74.

PAPAHAGI, Pericle

Cuvinte rare în aromână/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-8 (sep-dec 1923) p. 125.

PAPAHAGI, Pericle

„Diabolus”: În aromână: (Studiu lingvistic)/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-8 (dec 1923) p. 101-104.

PAPAHAGI, Pericle

Din toponimia aromână: Smixe; Cardîșa;

Gulugavra; Turia .../ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 2, (1925), p. 22.

PAPAHAGI, Pericle

Din trecutul aromânilor/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 1, nr. 9-12 (ian-apr 1924), p. 187.

PAPAHAGI, Pericle

Dovezi din studiul limbei noastre despre continuitatea Românilor în Dacia/ Pericle Papahagi - Toponimie și istorie cu referiri și la românii sud-dunăreni.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-8 (dec 1923), p. 112-125.

PAPAHAGI, Pericle

Dunărea: (Etimologia cuvântului la daco-români și macedo-români)/Pericle Papahagi.

În: Analele Dobrogei - An 3, nr. 2 (apr-iun 1922), p. 229-235.

PAPAHAGI, Pericle

Dzâru: (Studiu etimologic)/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 3, nr. 2 (1925), p. 87.

PAPAHAGI, Pericle

Etimologii/Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-6 (sept-dec 1923) p. 124.

PAPAHAGI, Pericle

Etimologii: (Din lexicul aromân)/ Pericle Papahagi.

În: Analele Dobrogei - An 4, nr. 3 (iul-sep 1923) p. 371-375.

PAPAHAGI, Pericle

Ileana Cosânzeana: (Studiu etimologic)/ Pericle Papahagi - Comparații cu forme lingvistice din aromână.

În: Dunărea - An 1, nr. 1 (mai 1923), p. 3-7.

PAPAHAGI, Pericle

Notițe etimologice/Pericle Papahagi - Explicarea unor cuvinte din graiul aromân.

În: Analele Dobrogei - An 4, nr. 1 (ian-mar 1923), p. 89-93.

PAPAHAGI, Pericle

Saciște: (Din toponomia aromână)/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 2, nr. 9-12 (ian-apr 1924) p. 201-203.

PAPAHAGI, Pericle

„Sâmbure“ : (Studiu etimologic)/ Pericle Papahagi - Raporturi lingvistice dacoromâne-macedoromâne.

În: Dunărea - An 2, p. 79-85.

PAPAHAGI, Pericle

Sulumbria: (Proză): Din viața aromânilor/ Pericle Papahagi.

În: Analele Dobrogei - An 3, nr. 1 (ian-mar 1922), p. 213-221.

PAPAHAGI, Pericle

„Sumedru“ : Un nou element aromânesc în daco-română: (Studiu lingvistic)/ Pericle Papahagi.

În: Dunărea - An 1, nr. 2-4 (aug 1923) p. 64-67.

PAPAHAGI, Pericle

Tulcea; Isaccea; Vrancea: (Studiu toponimic)/ Pericle Papahagi - Raportări la evoluții lingvistice din graiul românilor sud-dunăreni.

În: Dunărea - An 1, nr. 2-4 (aug 1923), p. 31-38.

PAPAHAGI, Pericle

Un amănunt despre Andrei Șaguna/ Pericle Papahagi - Text reprodus din ziarul „Progresul” din Oravița, cu referiri la sorgintea aromână și a altor personalități.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-8 (sep-dec 1923) p. 131.

PAPAHAGI, Pericle

Vlăhuț: (Din studiul „Numiri etnice la aromâni”/ Pericle Papahagi.

În: Analele Dobrogei - An 4, nr. 4 (oct-dec 1923) p. 65-67.

PAPAZISSU, Em.

Armatorul: (Versuri)/ Em. Papazissu.

În: Dunărea - An 1, nr. 9-12 (ian-apr 1924), p. 54.

PAPAZISSU, Em.

Dunărei: (Versuri)/ Em. Papazissu.

În: Dunărea - An 1, nr. 1 (1 mai 1923), p. 2-3. 859.0-1.

PAPAZISSU, Em.

Pindul: (Versuri)/ Em. Papazissu.

În: Dunărea - An 1, nr. 1 (1 mai 1923), p. 12. 859.0-1

PETRAȘCU, N.N.

Elementul românesc din Cadrilater/ N.N. Patrașcu - Articol reprodus din Neamul românesc, 3 aug. 1929.

În: Cuvântul nostru - An 2, nr. 111 (21 aug 1929), p. 1.

POPA, I.

Frați coloniști!/ I. Popa - Apel pentru evitarea conflictelor provocate de elementele antiromânești din Cadrilater.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 79 (31 dec 1928), p. 1.

POPESCU, I.

Nici un sac de pae românilor: Odioasa crimă din Ghiore (jud. Caliacra) / I. Popescu - colonistul aromân Zisi Hașoti, victimă a provocărilor antiromânești cultivate de publicația bulgară „Kurierul”.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 79 (31 dec 1928), p. 1.

POPULARE Macedo-române/ de Ioan N. Papahagi, T. Șunda - Culese din Gopeș și Crușova.

În: Ovidiu - An 2, nr. 2 (1 apr 1902), p. 64.

PUCEREA, Tașcu

Coloniștii aromâni/ Tașcu Pucerea - Cuvântarea d-lui Tașcu Pucerea, deputat de Durostor, cu ocazia aniversării semicentenarului anexării Dobrogei, 28 octombrie 1928.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 60 (8 nov 1928), p. 1.

ROMÂNII din Albania: (Studiu istoric).

În: Ovidiu - An 3, nr. 10-11 (dec 1903), p. 164.

ROMÂNII din Macedonia - Acțiunile de deznaționalizare în Peninsula Balcanică și necesitatea salvării populației aromâne prin colonizarea în România.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 44 (5 aug 1928), p. 1.

ROMÂNII macedoneni spre România - 100 de familii așteptând colonizarea în județele Caliacra și Durostor.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 49 (2 sep 1928), p. 1.

ROMANUS (ROMAN, I. N.)

O faptă lăudabilă/ Romanus - Donații de carte pentru constituirea unei biblioteci în folosul românilor din Macedonia.

În: Ovidiu - An 3, nr. 12 (12 feb 1904), p. 189.

SERBAREA unui triumf: Un banchet național dat de Colonia Macedo-română din Constanța în onoarea lui Nuși Tulliu - cu fotografie de grup.

În: Ovidiu - An 4, nr. 10 (1 dec 1904), p. 146-148.

STREINI în țara lor: Cum sunt batjocoriți și insultați coloniștii macedo-români (din Bazargic).

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 27 (27 mai 1928), p. 1.

TULLIU, Nuși

Macedoniei: (Versuri)/ Nuși Tulliu

În: Ovidiu - An 2, nr. 8, (1 oct 1902), p. 113-115.

TULLIU, Nuși

Paștele în Pind; Româncea de la Pind: (Versuri)/ Nuși Tulliu.

În: Dunărea - An 1, nr. 5-6 (sep-dec1923), p. 82-83.

VAMA bulgară față de coloniștii macedo-români - Sechestrarea grupului venit din regiunea Filopopolului și Rodopilor.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 76 (14 dec 1928), p. 1.

VENIT din țara sa este asasinat de comitagii - Colonistul macedo-român Hristu Vanghele din comuna Chiose-Aldin, jud. Durostor.

În: Cuvântul nostru - An 1, nr. 77 (19 dec 1928), p. 1.

VULCAN, Petru

Apostol Mărgărit: (Necrolog)/ Petru Vulcan - Inspector al școlilor românești din Macedonia, membru corespondent al Academiei Române.

În: Ovidiu - An 3, nr. 9 (1 nov 1903), p. 129-130.

VULCAN, Petru

Crăciunul în Macedonia/ Petru Vulcan.

În: Ovidiu - An 2, nr. 10 (dec 1902), p. 145 - nr. 11 (ian 1903), p. 147.

VULCAN, Petru

Din lumea poeziei: Scrisoare deschisă lui Nușiu Tulliu/ Petru Vulcan.

În: Ovidiu - An 1, nr. 11 (15 feb 1899), p. 170-171.

VULCAN, Petru

Dr. Leonte: (Președintele Societății de cultură macedo-română din București)/ Petru Vulcan.

În: Ovidiu - An 4, nr. 10 (dec 1904), p. 137-138.

VULCAN, Petru

Gheorghe Cârțan în Macedonia/ Petru Vulcan - Scrisoare de recomandare către românii din Pind.

În: Ovidiu - An 1, nr. 3 (oct 1898), p. 42-43.

VULCAN, Petru

Păstorii Pindului/ Petru Vulcan - Din viața și obiceiurile aromânilor din munții Pindului.

În: Ovidiu - An 2, nr. 5 (iun 1902), p. 71-72.

VULCAN, Petru

S.S. Protoereul Teodor Constantin din Bitolia/ Petru Vulcan - Note biografice.

În: Ovidiu - An 4, nr. 3 (mai 1904), p. 33-35.

VULCAN, Petru

Turnibuca: Nuvelă macedo-română/ Petru Vulcan.

În: Ovidiu - An 3, nr. 6 (aug 1903), p. 81-84.

VULCAN, Petru

Un cuvânt asupra „Aromânei” (Roman din epoca Renașterii poporului de la Pind)/ Petru Vulcan.

În: Ovidiu - An 3, nr. 7 (sep 1903), p. 97.

ZUCA, George Z.

Prin vis la ideal: (Amintiri)/ George Z. Zuca - Elevii aromâni la Liceul românesc din Bitolia.

În: Dunărea - An 1, nr. 9-12 (ian-apr 1924), p. 158-161.

LES MECÉDO-ROUMAINS DANS LES PUBLICATIONS DE DOBROUDJA (I)

Résumé

Dans la presse doubroudjienne, on a publié des informations dès l'apparition de la première revue, „Steaua Dobrogei” („L'Etoile de la Dobroudja”), (Tulcea, 1878-1891). D'ailleurs, dans la presse roumaine, on a publié de tels articles - informations à partir de 1821, dans la première revue roumaine publiée à l'étranger. Son nom était „Biblioteca Românească” („La Bibliothèque Roumaine”) et on l'imprimait à Buda à l'initiative de l'éditeur Zaharia Caracalechi.

La première revue littéraire de Dobroudja, „Ovidiu” parue à Constantza en 1898, entretient dans ses pages des relations avec de nombreux intellectuels macédo-roumains du pays et des lieux d'origine de Macédo-Roumaine. Cela s'explique également par le fait que l'écrivain et poète Petru Vulcan, directeur fondateur de la revue, était macédo-roumain né en Bitolie (la Macédoine serbe), venu pour faire les études en Roumanie et, puis, établi à Constantza.

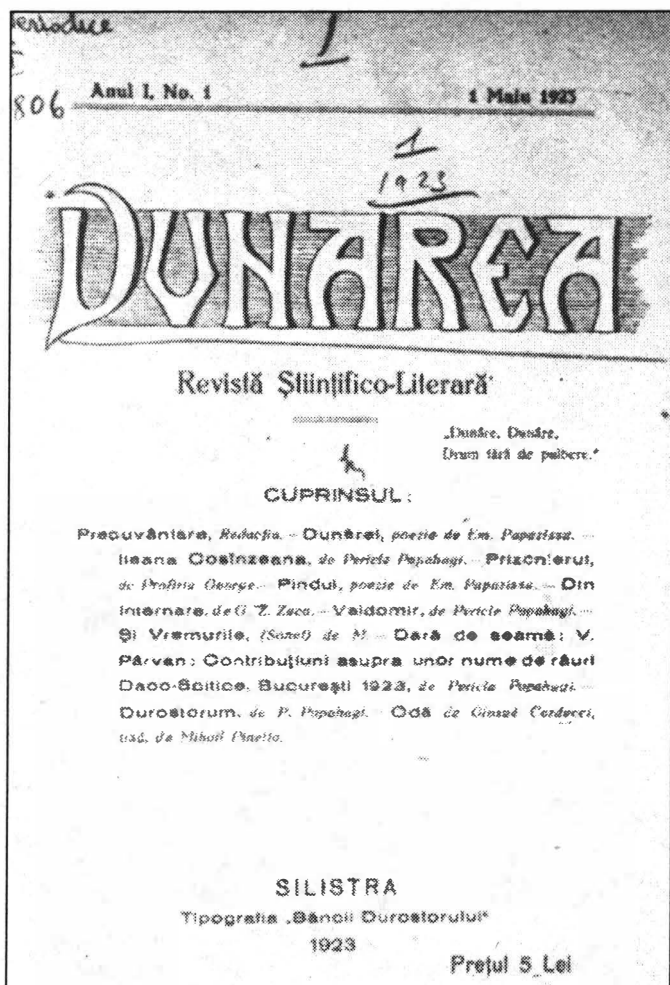
Dans la revue „Ovidiu”, on a publié des créations littéraires appartenant à des auteurs comme Nuși Tulliu et N. Batzaria, et, également, des articles sur l'histoire, la culture, l'enseignement et les traditions des Roumains balkaniques.

Dans la première revue culturelle et scientifique „Analele Dobrogei” le linguiste et folkloriste PERICLE PAPAHAĞI, membre correspondant de l'Académie Roumaine, se remarque avec des études linguistiques sur les Macédo-Roumains.

Pericle Papahagi est aussi le directeur fondateur de la première revue cul-

turelle et littéraire du Quadrilatère qui s'appelait „Dunărea” et qui a été publiée entre 1923 et 1925. La plupart des collaborateurs étaient macédo-roumains, parmi lesquels on peut citer des poètes comme Nuși Tulliu, Em. Papazissu.

Pendant le processus de colonisation des Macédo-Roumains dans le Quadrilatère, la majorité des journaux de cette région allaient aborder ce sujet. Parmi les premiers journaux qui se remarquent dans ce sens, nous rappelons le quotidien „Cuvântul nostru” paru à Bazargic, pendant les années 1928-1930.

„Dunărea”, revistă științifico-literară

Pericle Papahagi (1872 - 1943)

